

Тема. Історія маленької дівчинки, котра любить книги (урок позакласного читання за романом Маркуса Зузака «Книжкова злодюжка»)

Мета: познайомити учнів із романом «Книжкова злодюжка» Маркуса Зузака, показати майстерність митця у зображенні світу людських почуттів; формувати вміння мислити, самостійно робити висновки; розвивати культуру усного мовлення; сприяти вихованню моральних якостей.

Обладнання: портрет письменника, тексти роману, мультимедійна презентація.

Перебіг уроку

Слайд 1

*Слова – це життя.
М. Зузак*

I. Мотивація навчальної діяльності. Оголошення теми і мети уроку.

Слайд 2

Звучить пісня «Дві подруги» у виконання Світлани Копилової

Слайд 3

Учитель. Життя дається людині тільки раз, і кожній – своє. Довге воно чи коротке, неповторне і звичне, радісне і сумне, солодке, як мед, або ж гірке, як полин, - та ніхто ще не прожив його двічі. Життя дається людині тільки раз, і тому потрібно його «прожити так, щоб не було нестерпно боляче за безцінно прожиті роки», за невиконане призначення, за невикористану мудрість, за нереалізованість мрій.

Життя людини – це стежина, якою кожен має пройти гідно. Але якою вона буде? І хочеться гукнути: «Життя! Ну зупинись хоч трішки! Почекай хоч одну мить! Візьми мене на свої крилечка й понеси ген-ген за небокрай, де люди у вічності живуть». Прекрасні слова, правда? І як хотілося б, щоб і життя наше було таким же прекрасним.

Слайд 4

1. Прийом «Інтрига».

Учитель. У мене на столі – чарівна скринька, в якій знаходиться найцінніший скарб планети Земля. На вашу думку, що лежить в скриньці? (Відповіді учнів).

Перевіримо, чи справдилися ваші слова. (Декілька учнів зазирають у скриньку і говорять, що побачили себе, бо там лежить дзеркало). Так, у чарівному дзеркалі ви побачили кожен себе, людину – найцінніший скарб на планеті. Кожен із вас – неповторна особистість. Кожен із вас – людина, яка живе саме сьогодні, і саме такої більше на цій Землі немає і ніколи не буде. Тому тільки від вас залежить, яким буде ваше життя, який слід ви залишите по собі. Але завжди треба пам'ятати одне: в будь-якій ситуації потрібно залишатися Людиною з великої букви.

Слайд 5

Сьогодні героїнею нашого уроку буде ваша однолітка Лізель Мемінгер, німецька дівчинка із далеких років Другої світової війни, яка в нелюдських умовах у самому центрі фашизму зуміла не тільки вижити, а ще й силою слова врятувати інших. Цю зворушливу історію про вплив книги і слів на долі людей розповів сучасний австралійський письменник Маркус Зузак у романі «Книжкова злодюжка».

Учитель. Тема уроку «Історія маленької дівчинки, котра любить книги» (за романом Маркуса Зузака «Книжкова злодюжка») (Запис у зошитах дати і теми уроку)

II. Робота над темою уроку.

Слайд 6

1. «Психологічний портрет письменника».

Учитель. Письменників називають майстрами слова, фантазерами, дивовижними людьми, які створюють свій власний світ і одночасно є дороговказами у цьому світі для читачів. А що ви можете сказати про письменника Маркуса Зуака, дивлячись на його портрет? *(Відповіді учнів)*.

Учитель. Письменницький стаж Маркуса Зуака невеликий і список його творів на сьогодні налічує шість романів, однак кожна його книга є предметом дискусії читачів і рецензій авторитетних літературознавців. Його твори перекладені сорока мовами світу, нагороджені багатьма престижними преміями і входять до списку світових бестселерів. На відміну від багатьох своїх ровесників-літераторів, Маркус Зуак не захоплюється пригодами у вигаданих світах, містичними таємницями і страхітливими трилерами. Його книги розповідають про звичайних людей, котрі борються не з драконами чи магами, а з реальними проблемами, і завойовують не престол королівства, а систему життєвих цінностей.

Повідомлення учнів про письменника.

Маркус Франк Зуак народився 23 червня 1975 року в Сідней (Австралія). Його батьки були біженцями з післявоєнної Європи – маляр Гельмут Зуак емігрував з Австрії, а його дружина Ліза – з Германії. Маркус був найменшим із чотирьох дітей. Хоча в дитинстві йому дуже подобалась професія батька, хлопчик рано виявив здібності до літературної творчості: у 16 років він написав свій перший роман, публікації якого йому довелося чекати майже сім років. Після закінчення університету юнак деякий час працював учителем англійської мови у школі, де колись навчався сам. Дебютний роман Маркуса Зуака побачив світ у 1999 році. Однак тріумфом Зуака став роман «Книжкова злодюжка», який вийшов друком у 2005 році. В основі твору – спогади батьків письменника про своє воєнне дитинство: бомбардування Мюнхена, потоки євреїв, що прямували у Дахау, голод і загибель рідних. Книгу називали «вибухом свідомості» і «найнезвичайним романом нового часу», вона була нагороджена різноманітними преміями. У 2013 році на основі роману був знятий фільм.

Зараз Маркус Зуак разом з родиною (дружиною і двома дітьми) проживає у Сідней. У вільний час любить займатися серфінгом і дивитися фільми.

Слайд 7

Бесіда.

- Які ваші враження від роману «Книжкова злодюжка»?
- Де і коли відбуваються події у творі?
- Про що ця книга? *(Звичайно, про життя, про кохання, про мрії і про війну. Про те, що слово наділене величезною силою. Воно допомогло Гітлеру створити фашизм і війну, а маленькій дівчинці, яка не так давно не вміла читати, вдалося словами заспокоїти людей, знищивши їх страх.*
- Ця книга про воєнну Німеччину, про життя простих німців, що намагаються у тому страхітливому вирі залишитися людьми. Тут є все: страх смерті, відчай, але при цьому є місце і для посмішки, і радості, дружби, вірності, кохання.
- Вона не тільки про жахіття війни і не тільки про історію життя звичайної дівчинки. Вона і про цінність книг, в ній звучить щире і зворушливе зізнання в любові до книг)

Учитель. Січень 1939 року. Німеччина. Країна, що затамувала подих. Вулиці міст, «схожі на засмальцьовану олією сторінку». Небо нестерпно-пекельного багряного кольору. Люди, які ще вчора жили спокійним мирним життям, а сьогодні вимушені розділитися на два табори: ті, хто підтримує ідеї Адольфа Гітлера, і ті, хто проти, але сказати про це – означає ризикувати своїм життям і життям своїх рідних. Все навколо дихало смертю: кожен провулок міста, кожна вулиця, кожен погляд. І тому не дивно, що оповідач твору – це Смерть, який розповідає історію звичайнісінької дівчинки під час Другої світової війни.

- Зачитайте, як описує автор оповідача.

(«Звісно, мені слід відрекондуватися... Я насправді можу бути оптимістичним. Я можу бути приязним. Поштивим. Привітним. І це лише на одну літеру. Єдине – не просить мене бути милим. Це аж ніяк не про мене... Мені, приміром, подобається небо кольору шоколаду. Темного, темного

шоколаду. Кажуть, що він мені личить. Я ж, проте, намагаюся насолоджуватися усіма кольорами, що потрапляють мені на очі, - усім спектром. Мільярд, а то й більше, відтінків, усі вони такі різні, і небо – я його повільно втягаю. Це децю полегшує мій тягар. Допомагає мені розслабитися. Як я і натякав, мене рятує лише відволікання. Це допомагає не з'їхати з глузду. Допомагає з усім впоратися – зважаючи на те, як довго я виконую цю роботу»).

Учитель. Зображення подій саме з такого боку є несподіваним: Смерть не викликає страху, навпаки, певну симпатію, бо має здатність співчувати іншим. Він має людські емоції, володіє здатністю не просто думати, а критично розмірковувати над тим, що правильно, а що ні. За життя ми завжди думаємо, що скажуть люди, але ніколи не розмірковуємо над тим, які ми є в очах смерті: «Суперечлива людська натура. Трішки добра, трішки зла. Тільки розбавити водою». Через розповіді оповідача автор формулює основну ідею твору: двоїстість людської природи, загадку якої смерть намагається розкрити впродовж усього роману, бо саме людина чинить злодіяння та руйнування під час війни.

Бесіда.

- Які асоціації виникають у вас, коли промовляємо слово «війна»? (*Горе, розруха, поранення, смерть, страх, біль, утрата, рабство, Гітлер, фашизм, біженці, бомбування, постріли*)

- А що ви знаєте про Другу світову війну?

Слайд 8

2. Інформаційна хвилинка.

Учні, використовуючи інфографіку, розповідають про основні події Другої світової війни.

Слайд 9

Слайд 10

Учитель. А чи задумувались ви коли-небудь про життя німецького народу під час Другої світової війни? А про маленьких німців, батьки яких обирали або Гітлера, або смерть? Ви коли-небудь уявляли, як проходило дитинство дітлахів, з народження навчених викрикувати «Хайл Гітлер»? А, може, ви розмірковували про страждання німецьких школярів, котрі ненавиділи фюрера, але мовчали про це? Чесно кажучи, я – ні. А Маркус Зузак не тільки задумався, а й майстерно описав, як війна неначе обплітала життя дев'ятирічної дівчинки своїми довгими кривавими шупальцями. Але в Лізель було дещо, що допомагало їй долати труднощі: книги і сусідський хлопчик Руді. Книги посіли в житті дівчинки найважливіше місце. Для неї читання – не просто гаяння часу, а друге серце, якому для життєдіяльності необхідні все нові й нові слова, з яких складаються рядочки, сторінки, книги. Послухаймо історію Лізель, розказану нею самою.

Слайд 11

3. «Рольова гра».

Лізель. Моє ім'я Лізель Мемінгер. Моя мама везла мене і молодшого братика до прийомних батьків під Мюнхен, тому що нашого татуса вже немає: його віднесло диханням незнайомого слова «комуніст», а в маминих очах поселився жах перед такою ж долею. Дорогою мій братик помер, його смерть назавжди залишила незагойну рану в моєму серці. Але в цей же час я зазнала не тільки втрати. На кладовищі я випадково підбрала свою першу в житті книгу з дивною назвою «Посібник гробаря». Пізніше, завдячуючи їй, я навчилася читати і відкрила для себе магію слова.

У невеличкому містечку Молькінг, на Хіммель-Штрассе, Небесній вулиці, на мене чекали мої нові прийомні батьки Ганс і Роза Губерманни, звичайна німецька сім'я, яка не поділяла погляди фашистів, але в той же час боялася будь-що сказати, бо наслідки могли бути непередбачувані. Моя нова матуся Роза зустріла мене не зовсім привітно. Я спочатку її навіть боялася, бо з її вуст на мою адресу постійно звучало слово «свинтус». А ось тато Ганс, у якого були «очі, зроблені з доброти і срібла», з перших хвилин знайомства став моїм справжнім другом. Він навчив мене читати, розвіяв усі жахіття, що огортали мене вночі, розвіював мою печаль, граючи на акордеоні. А ще я познайомила з сусідським хлопчиком Руді Штайнером, що мріяв про кар'єру спортсмена-бігуна і захоплювався чорношкірим атлетом Джессі Оуенсом. Руді закохався у мене, але я не помічала цього, бо сама була закохана ... в книги. Ми разом ходили до школи, грали в футбол, з голоду крали їжу – всі події свого життя ми переживали разом. Крім того, скоро біля дверей будинку Губерманнів з'явиться незнайомий юнак, який ледь тримався на ногах від втоми і голоду. З ним буде пов'язане все моє подальше життя.

Я ненавиджу Адольфа Гітлера, що загубив моїх рідних. Я на власні очі бачила ті приниження, яких зазнавали люди, що не належали до арійської раси.

Слайд 12

Учитель. Єдине, що допомогло Лізель триматися в нелюдських умовах, - це книги. Коли вона навчилася читати, їй відкрився цілий світ, і заради цього світу вона буде красти. Красти не їжу, коли за день і крихти не було в роті, а саме книги. Книги, які потім буде читати єврею, який переховувався у їхньому підвалі; містянам у бомбосховищі при нальотах на їхнє містечко; самотній сусідці, сини якої воюють під Сталінградом.

«...першу книгу вона вкрала у снігу, а другу – у вогню. Також не варто забувати, що деякі книги їй дали. Загалом у неї було чотирнадцять книжок, та вона вважала, що здебільшого її історію створили десять книжок. Із тих десяти шість вона вкрала, одна з'явилася на кухонному столі, дві написав для неї схований єврей, а ще одну приніс лагідний, зодягнений у жовте вечір. Вирішивши написати свою історію, вона дивуватиметься, коли саме книжки і слова не просто почали мати якесь значення, а стали для неї всім. Може, тоді, коли вона вперше побачила кімнату, де були цілі стелажі з книжками? Або тоді, коли на Небесній вулиці з'явився Макс Ванденбург із пригорцею страждань? А може, це через читання в бомбосховищі? Чи через останній марш у Дахау? Чи «Струшувачку слів»?»

Слайд 13

(Перегляд відео: епізод із фільму «Книжкова злодюжка», де Лізель вчиться читати)

Слайд 14

Бесіда.

- За якою книгою Ганс Губерманн учив свою прийомну доньку читати? («Посібник гробаря»).

- Чому саме за цією книгою? (Це була перша книга, яку Лізель «вкрала», вона нагадувала їй про померлого братика)

- Чи цікавилася Лізель змістом цієї книги? («Лізель заховала книгу під матрацом і час від часу витягала її, щоб потримати в руках, вона розглядала напис на обкладинці, торкалася пальцями букв усередині, але їй гадки не мала, що там написано. Насправді, їй було байдуже, про що ця книжка. Важливішим було те, що вона означала: останній раз, коли вона бачила братика. Останній раз, коли вона бачила маму»)

- Як саме тато вчив дівчинку читати? («Тато написав слово великими літерами, а під ним намалював кривобоке яблуко. Він був малярем, а не художником. ...Вони проходили абетку, і очі дівчинки все більше круглішали. Вона вивчала її в школі, та цього разу все було набагато краще. Тут була лише вона, і вона не почувалася переростком. Їй подобалося спостерігати, як татова рука виводить слова і повільно малює простенькі ілюстрації. ... Під час одного з підвальних уроків тато витягнув пензлик. У Губерманів не було розкошів, але в підвалі зберігалося багато фарби, і вона стала у пригоді для навчання Лізель. Тато казав слово, і дівчинка вимовляла його по буквах, а тоді малювала його на стіні, доки не виходило правильно. Щомісяця стіну перефарбовували. Новий цементний аркуш»)

Слайд 15

4. «Картинна галерея». (Робота в групах. Клас ділиться на кілька груп, кожній із яких пропонується одна ілюстрація)

Порівняйте ілюстрації з текстом роману. Які слова співзвучні зображеному? Складіть усну розповідь за ілюстраціями, спираючись на текст.

Слайд 16

5. «Ароматичний настрій»

Учитель. У кожного з вас на парті лежить ароматична паличка. Візьміть її до рук, вдихніть аромат. Який запах ви відчуваєте? (Кориця, гвоздика, ваніль, мускатний горіх, цитринки, хвоя, помаранча, мандарин). Якщо вдома пахне солодкими апельсинами, мандаринами, свіжою хвоєю і морозним ранком, якщо в повітрі витають аромати смачних цукатів, пряної кориці, вишуканої ванілі, чарівні і магічні аромати, то кожен із нас скаже, що наближається найулюбленіше свято – Різдво.

- А які запахи на Різдво панували в будинку Губерманнів? (Запах горохового супу і картоплі. Саме гороховий суп, іноді картопля, хліб – це все, що їла сім'я Губерманнів щодня. І це Різдво не стало винятком)

Учитель. Незважаючи на те, що не було святкової вечері, не було подарунків, не було гостей за святковим столом, навіть святкового столу не було, 24 грудня 1942 року стало для Лізель найкращим у світі Різдвом. «Трохи їжі. Жодних подарунків. Зате у їхньому підвалі був сніговик».

Слайд 17

6. «Цитатна доріжка»

Використовуючи цитати, розкажіть, як сім'я Губерманнів провела цей Святвечір.

(«У Святвечір Лізель принесла Максів подарунок – пригорщі снігу».

«Лізель ... винесла з дому усі відра і горщики, які їй вдалося знайти. З лихвою насипала в них снігу і льоду, що встеляв вузьеньку смужку планети – Небесну вулицю. Наповнивши усі посудини, вона зтягнула їх всередину і по черзі переправила до підвалу».

«Правду кажучи, Лізель перша кинула в Макса сніжку...».

«Макс навіть кинув одну в Ганса Губерманна, коли той спускався до підвалу».

«Давайте зліпимо сніговика».

«Тато покликав Розу. ... Коли мама з'явилася в підвалі, Ганс Губерманн, ризикуючи власним життям, кинув у неї чудовою сніжкою».

«... Роза допомогла їм ліпити сніговика. Вона навіть принесла гудзики, щоб зробити очі й ніс, і огризок мотузки для усмішки».

«Хоча сніговик таки розтанув, у душі кожного з них він височів гордо і струнко. Мабуть, того Святвечора кожен з них бачив його перед сном. У вухах лунав акордеон, перед очима стояв сніговик...».)

Учитель. Коли Губерманни залишили підвал і піднялися у кімнату, то Роза зізналася, що ще ніколи в житті не робила нічого дурнішого, на що Ганс відповів: «А чи була щасливішою?» Так, усі вони в той момент почували себе щасливими людьми, бо їм вдалося на деякий час забути, що війна триває, що у підвалі вони переховують єврея, що якщо про це хтось дізнається, то найменше, що на них чекає, - це смерть.

Слайд 18

На жаль, той вечір пророкував різке погіршення Максого здоров'я. Уся сім'я опікувалася молодиком, а Лізель ще й приносила йому подарунки. Які саме? («Тепер щоразу, коли йшла або поверталася зі школи, Лізель видивлялася викинуті речі, які могли б бути цінними для чоловіка при смерті. Стрічка у канаві, шишка на дорозі, гудзик, що недбало прихилився до стіни у класі. Плаский круглий камінець з річки. Хай там як, але вони показували, що дівчинці не байдуже і, можливо, потім, коли Макс прокинеться, ті подарунки стануть першою темою для розмови»). А одного разу тато запропонував подарувати Максів хмару, що випливала з-за пагорбів, наче біле чудовисько. «Думаю, можна залишити її на тумбочці біля ліжка, як і всі попередні подарунки». Лізель була здивована, а тато пояснив: запам'ятай і запиши. «Вона скидалася на велетенського білого звіра, - розповідала Лізель під час наступної вахти біля Макса, - і вилазила з-за гір. Коли після кількох поправок і доповнень речення нарешті склалося, Лізель відчула, що досягла того, чого хотіла. Вона уявила, як видіння перелітає з її долонь у долоні Макса, і записала його на клаптику паперу, а зверху поклатла річковий камінець». З тих пір, знайшовши вільну хвилинку, Лізель почала писати історію свого життя.

«Лізель щонаочі спускалася до підвалу. І всюди носила з собою книжку. Вона годинами писала, намагаючись за ніч написати десять сторінок свого життя». І саме це врятувало її. У ту ніч сирени завили занадто пізно. «Небо скидалося на суп, воно кипіло і вирувало. А в деяких місцях воно пригоріло... За лічені хвилини вирости, нагромадилися насипи з бетону і землі. Вулиці перетворилися на розірвані вени. Кров лилася, доки земля не ввібрала її, а тіла в'язнули в ній, як колоди після повені. Приклеєні до землі. Всі до одного. Сила – силенна душ». «Маленьке містечко знову розірвали на шматки. ...Я саме збирався йти, коли помітив її – вона стояла навколішки. Виписаний, окреслений гірський хребет із уламків каменю підіймався довкола неї. В руках вона стискала книжку». «Вона вижила тому, що сиділа в підвалі і перечитувала історію свого життя, перевіряла на помилки. Раніше цей підвал вважали недостатньо глибоким, але тієї ночі, 7 жовтня, його було достатньо. Уламки снарядами летіли вниз, і за кілька годин, коли Молькінг огорнула дивна тиша, місцевий підрозділ ЛСЕ почув якісь звуки. Відлуння. Десь під землею дівчинка вистукувала олівцем по банці з фарбою. Вони завмерли, схилились і припали вухами до землі, а щойно звук повторився, кинулися копати».

Слайд 19

Учитель. Найбільша трагедія на війні – вижити. «Оставшиеся люди. Выжившие. Это на них я не могу смотреть, хотя во многих случаях все-таки не удерживаюсь. Я намеренно высматриваю краски, чтобы отвлечь мысли от живых, но время от времени приходится замечать тех, кто остается, — раздавленных, повергнутых среди осколков гололомки осознания, отчаяния и

удивлення. У них проколоти серця. Отбиты легкие». Смерть і маленька дівчинка з книгою, яка не по-дитячому бачить цей світ, цю мить, цю смерть. Тричі Смерть безпосередньо перетинається з головною героїнею, проте усі рази він оминає дівчинку.

Бесіда.

- Коли вперше Смерть побачив Лізель Мемінгер? (*Це було взимку, на залізниці. Того разу Смерть забрав душу молодшого братика Лізель*) В описі цієї зустрічі простежуємо використання автором білого кольору.

- Коли вони зустрілися вдруге? (*Коли розбився літак з американським пілотом на борту, а Руді поклав усміхненого ведмедика пілотові на плече, тим самим виявляючи турботу про помираючого. «Усупереч застереженню Руді Лізель підійшла ще ближче, і тієї миті, присягаюся, ми з дівчинкою впізнали одне одного. Ти вироста, подумав я, але я все одно тебе впізнав. Лізель не відсахнулась, не кинулась на мене з кулаками, але я знав, що було щось таке, що виявило дівчинці мою присутність. Може, вона відчула мій подих? ...проте вона впізнала мене і глянула мені в обличчя, не відводячи погляду»*) Забираючи душу померлого, оповідач розповідає про хвилине потемніння, а тому символом другої зустрічі є чорний колір.

- Коли відбулася остання зустріч? (*Під час масового бомбардування району, в якому проживала крадійка книжок*) На загальному фоні помітно виділяється небо нестерпно-пекельного багряного кольору.

Учитель. Білий, чорний, червоний – кольори, з якими у Лізель асоціюються дні втрати близьких їй людей. Саме вони формують кольорову гаму прапора Третього рейху, який сам по собі є уособленням усюдисущого зла, що несе з собою смерті мільйонів людей – у глобальному вимірі, загибель батька, брата, друга – в індивідуальному ракурсі.

Слайд 20

- А що робити, якщо ти опинився в центрі фашизму і не є фашистом? Залишатися людиною. А можна залишитися людиною в нелюдських умовах, коли шматок хліба, відданий єврею, заставляє тебе відправити на смерть сина свого друга? І автор відповідає: «Не тільки можна, а ще й необхідно бути людиною». Саме такими людьми з великої букви були Лізель, Руді, сім'я Губерманнів, які не побоялися переховувати у своєму підвалі єврея, не побоялися вручити полоненим чоловікам і жінкам, що проходили Мюнхенською вулицею з зірками Давида, пришитими до рукавів, з горем, викарбуваним на обличчях, чарівні шматочки хліба.

(Переказ епізодів про те, як Ганс Губерманн роздавав хліб євреям, яких гнали у Дахау; про те, як Лізель з Руді розсипали по дорозі крайці хліба)

Слайд 21

Учитель. Поряд із Лізель постійно був її друг Руді Штайнер. На прикладі цього хлопчика ми бачимо, з одного боку, ідеального представника «обраної нації», доказом чого були риси зовнішності хлопця – блакитні безпечні очі та біляве волосся, а з іншого – його вчинки свідчать про прихильність до євреїв (хоча під час війни Руді голодував, але одного разу він поклав хліб на дорозі, якою йшли євреї до табору смерті, чим наражав себе на небезпеку).

- Зачитайте, як автор описує Руді Штайнера (*«Він був на вісім місяців старший за Лізель, у нього були худі ноги, гострі зуби, блакитні очі і волосся лимонного кольору. Один із шести дітей Штайнерів, він завжди був голодним. На Небесній вулиці його вважали трохи схиленим. А все через подію, про яку мало хто говорив, але усі чули, - «випадок із Джессі Овенсом», - коли Руді вимазався вугіллям і вночі прийшов на місцевий стадіон, щоб пробігти стометрівку. Схилений він чи ні, Руді судилося стати найкращим другом Лізель.*)

Слайд 22

7. Інформаційна хвилинка.

Джессі Овенс – легенда легкої атлетики, «геній бігової доріжки». Чорношкірий американський легкоатлет став 4-кратним олімпійським чемпіоном 1936 року в Берліні: на дистанціях 100 м, 200 м, естафеті 4×100 м (зі світовим рекордом), стрибках у довжину. Ім'я Джессі Овенса увійшло в історію спорту. Його називали «чорною блискавкою», «чорною кулею». Він викликав саме такі асоціації, кулею проносячись повз трибуни з глядачами і прямуючи до фінішної лінії. Але, крім

того, спортсмен прославився тим, що завдав публічний удар по ідеї переваги арійської раси. 1936 рік. Нацистська Німеччина. XI Олімпійські ігри. Гітлер планував їх проведення як демонстрацію сили арійської раси. На очах Гітлера і ще тисяч уболівальників Джессі Овенс завдав расовій ідеології нацистів потужний удар, завоювавши 4 золоті медалі. Адольф Гітлер не побажав особисто привітати чорношкірого чемпіона, як напередодні вітав німецьких спортсменів, і демонстративно покинув стадіон.

Слайд 23

Учитель. Як Лізель ставилася до Руді? Вона називала його «крадієм фруктів і роздавачем хліба». З якими епізодами твору пов'язані ці слова? Перекажіть їх. (*«У тіні дерев Лізель дивилася на хлопця, як він змінився – з крадія фруктів став роздавачем хліба. Його біляве волосся потроху темніло, але досі горіло, як свічка. Вона чула, як гуркоче у нього в животі, - а він віддавав свій хліб іншим. То була Німеччина? Нацистська Німеччина?»*)

Учитель. Для Руді «крадійка книжок» була найдорожчою людиною, заради неї він готовий був здійснити непередбачуваний учинок, навіть кинутися у крижану воду річки, щоб врятувати книгу. «Незабаром він скинув пальто, стрибнув у воду і побрів до середини річки. Лізель бачила, яким болючим був для нього кожен рух. Кусючий холод... Страшенно холодна вода.» Цей німецький хлопчик із руським волоссям, з якого влада хотіла зробити справжнього арійця, насправді мав дуже добре серце. Навіть Смерть розчулилася, коли прийшов забрати його душу. «Я обережно ніс його розтщеними вулицями, в одному оці мені бриніли солоні сльози, а серце було важким і смертельним. На мить я зазирнув у його душу і побачив вимазаного чорним вугіллям хлопця, що перетинав уявну фінішну пряму і вигукував ім'я Джессі Овенса. Я побачив, як він до пояса занурився в крижану воду і гнався за книжкою. А ще я побачив хлопця, що лежав на ліжку і уявляв, який на смак той поцілунок його чарівної сусідки. Він робив щось зі мною, той хлопець. Він наступає на моє серце. Він примушує мене плакати».

III. Рефлексія.

Учитель. Книга у житті Лізель Мемінгер посіла найважливіше місце, вона навіть врятувала дівчинці життя. А що книга означає для нас з вами? Дайте відповідь на це питання, розгадавши кросенс.

Слайд 24

1. Метод «Кросенс».

1 – книга відкриває нам вікно у новий незвіданий світ.

2 – вона вказує дорогу, якою потрібно йти по життю.

3 – вчить нас бути добрими, милосердними, співчувати один одному.

6 – книга – це надійний друг. З будь-яким питанням можна до неї звернутися.

9 – книга – це казковий світоч, що сяє на найтемніших і найдальших дорогах життя.

8 - книга дає можливість здійснити подорож у свій світ, де кожен з нас може стати чарівною красунею або супергероєм.

7 – книга - джерело знань із різних наук.

4 – за допомогою книг ми поповнюємо свій словниковий запас, і спілкуватися з нами стає все цікавіше і цікавіше.

Слайд 25

Учитель. Повернімося до епіграфу уроку: «Слова – це життя», - писав Маркус Зузак. Чи згодні ви з думкою письменника? Аргументуйте. *(Відповіді учнів) (Одного разу Макс пояснив Лізель, що в релігії євреїв уважається, що все живе, кожен листочок, кожен птах живі лише тому, що в них сховане таємне слово життя. Єдине, що відрізняє нас від шматка глини, - слова. Слова і є життя).*

Слайд 26

2. «Вузлики в дорогу».

Висловіть одним реченням, що корисного ви взяли для себе з уроку.

Слайд 27

Учитель. На уроці ми говорили про Лізель Міменгер. Історія цієї дівчинки тісно переплітається з історією того часу і тієї країни, котра і сьогодні «червоніє за свого сина» - Адольфа Гітлера, тому що з його ім'ям пов'язані і Друга світова війна, і багаточисленні злочини нацистського режиму проти громадян Німеччини і окупованих нею територій, і Голокост. Нацизм покалічив не тільки долі окремо взятих людей, а й увесь світ. Але книга стверджує, що, незважаючи на всі жахіття, у людей все одно живе гуманізм, доброта, милосердя, жага до життя і прагнення до пізнання.

У кожної людини – свої цінності. Але найсвятішою для кожного з нас є рідна земля, земля батьків, де ми народилися, де зробили свій перший крок, де бігали наш босі ноженята, де ми відкрили для себе цілий світ. І тому наше невідкладне завдання – це зберегти мир у державі, не дати ворогу топтати нашу землю, знущатися над нею. Зараз я хочу звернутися до наших хлопчиків, майбутніх захисників Вітчизни, словами українського поета Василя Симоненка:

Виростеш ти, сину, вирушиш в дорогу,
Виростуть з тобою приспані тривоги,
Можеш вибирати друзів та дружину,
Вибрати не можна тільки Батьківщину.
Можна вибрати друга і по духу брата,
Та не можна рідну матір вибирати.
За тобою завше будуть мандрувати
Очі материнські і білява хата.
І якщо впадеш ти на чужому полі,
Прийдуть з України верби і тополі,
Стануть над тобою, листям затріпочуть,
Тугою прощання душу залоскочуть.
Можна все на світі вибирати, сину,
Вибрати не можна тільки Батьківщину.

Слайд 28

IV. Домашнє завдання.

Завдання на вибір: створити буктрейлер або постер, або інфографіку за змістом роману «Книжкова злодюжка».

Література:

1. Маркус Зузак. Крадійка книжок. Харків, 2016.
2. А.І. Богосвятська. Як зробити смачний, ароматний, кольоровий урок літератури. Львів, 2015.
3. У.В. Жорнокуй. Багатовекторність концепту смерті у романі «Крадійка книжок» Маркуса Зузака. «Young Scientist», № 11(14), 2014.

Інтернет-джерела:

1. http://www.peoples.ru/art/literature/prose/roman/markus_zusak/
2. <http://buklya.com/knizhnyj-vor-markus-zuzak.html>
3. С. Копилова. «Дві подруги». Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=4AN94rvCnC0>
4. http://www.m24.ru/articles/34919?utm_source=CopyBuf